

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Venuše Makrlíkové

Vztahy otců a synů, srovnání dvou generací

Smysluplnost volby tématu této práce je neoddiskutovatelná. Práci na toto téma u nás stále není mnoho a rovněž srovnávání generací je důležité.

Struktura práce je sice standardní, ale již letmý pohled na obsah naznačuje ne zcela dobré pochopení funkce teoretické části, jímž by mělo být hledání nosných konceptů pro analýzu a vytvoření pojmové mřížky. Než se autorka dostane k teoriím relevantním pro její práci, zabývá se ze široka příliš obecnými rámci, a jak ukazuje četba textu, spoustou irelevantních formací jako jsou hormony, novozélandský kmen Čambuli a dalšími zbytečnostmi. Kolikrát jsem již četla podobné školometské a bezmyšlenkovité kompilace všeho možného k genderu, jen aby se text dostatečně nafoukl! Zde se to bohužel opět opakuje.

A přitom chybí pro tuto práci zcela zásadní rámec, a to jsou historické kontexty doby, v níž dotazovaní vyrůstali a poté plnili otcovskou roli. Neuspokojivý je ovšem i Úvod práce, který postrádá představení jejího základního designu, jenž musí obsahovat zaprvé pregnantně formulovanou výzkumnou otázku – ta, jež stojí v titulu práce, jí není, bylo by třeba ji precizovat například ve smyslu „jak synové konstruují své vztahy s otci“; dále je třeba představit v hrubých obrysech metodologii – zde se jakoby mimochodem mihne zmínka o rozhovorech, nevíme ale, jakého typu a s kolika lidmi, není tedy jasně představena metoda sběru dat a metoda analýzy dat není představena vůbec. Bez jasného vztahu k analýze jsou dále i pasáže o genderových stereotypech, maskulinita a femininita, genderová socializace a další, vše je nadto opisováno jen z několika málo zdrojů jako je Renzetti/Curran, Pavlík a několik dalších. U obhajoby by studentka mohla například vysvětlit, jak se povídání o hegemonní maskulinitě vztahuje k její výzkumné otázce. V práci explicitní vysvětlení toho, proč zde uvedené teorie jsou, naprosto chybí. Upozorňuji, že tato redundantní vata zaujímá v práci celých prvních dvacet stran.

Text ovšem není o mnoho lepší, ani když se konečně dostane k otcovství. Začíná se samozřejmě od antiky – proboha proč? A když autorka konečně dospěje k 70. letům dvacátého století, přebírá od Chmelařové tvrzení o „zásadním přelomu v pojetí otcovství“ tak bezmyšlenkovitě, že ani neuvede, že se to týká především západního světa, zatímco u nás byl v té době trend téměř opačný. Toto jak časové, tak místní neukotvování se táhne v textu dál, nejsem si jista, že autorka sama ví, o čem je přesně řeč. Od sedmdesátých let na Západě se volně přechází k současným zjištěním Šmídové na Moravě. Problematika otcovství zaujímá

v teoretické části jen 9 stran, přičemž navíc většina není k věci. Teoretická část končí náhle a do ztracena, zcela chybí jakékoli shrnutí nosných konceptů ať již na konci jednotlivých částí, tak na konci celé teoretické části.

Na začátku empirické části se nám konečně potvrzuje, že rozhovory byly vedeny jen se syny a zjišťovaly jejich subjektivní vidění věci - a tedy, jak jsem upozornila výše, měla být v tomto duchu formulována výzkumná otázka a zvažovala bych i přesnější název celé práce. Výzkumný vzorek je popsán a zdůvodněn celkem uspokojivě, jen není vhodné označovat komunikační partnery polostrukturovaných rozhovorů jako „respondenty“. Necht' autorka u obhajoby vysvětlí, jak této námitce rozumí a jaká označení jsou dle současné metodologie správnější. Rozsah vzorku považuji za úplné minimum, ale budiž, snad bude malý vzorek vyvážen kvalitou analýzy. Scénář rozhovoru uvedený v přílohách je naopak třeba ocenit pro důsledně otevřené otázky.

Metoda analýzy dat není představena, mezi řádky snad tušíme nějakou tematickou analýzu, není jasné, podle koho. O analýzu se však také příliš nejedná. Témata – nebo kategorie (nedozvíme se) z velké části kopírují otázky kladené tazatelkou, takže lze obtížně rozeznat, co jsou nová zjištění. Těch je samozřejmě spousta obsažena v citovaných výrociích, nejsou však zpracována tak, aby byly jasně abstrahovány zajímavé fenomény. Analýza je převážně nahrazena citacemi z rozhovorů a doprovodný text je převážně opisuje, nikoli analyzuje, interpretace ve směru deklarovaného genderového a konstruktivistického přístupu zde nejsou, stejně jako chybí provázání s teoriemi. Uvedené citace přitom naznačují slibný potenciál pro skutečnou genderovou analýzu.

Co se týče formy práce, namátkově zjišťuji, že některé tituly uvedené v literatuře nebyly v textu vůbec použity, což je nepřípustné. V textu je řada gramatických chyb zejména v interpunkci a najdeme také nedodělky jako chybějící odkazy na stránky.

Z mého pohledu je tato práce na samé hranici hajitelnosti: teoretická část je sepsána neuspokojivě, neboť je redundantní a irelevantní a zároveň v podstatných věcech nedostatečná; empirická část není skutečně analytická, ale povrchně popisná. Smutné na této věci je, že autorka se už patrně nedozví, jak má bakalářská práce vypadat.

Venuše Makrlíková nicméně cosi sepsala a provedla jakýsi výzkum, a práci tedy podmíněčně doporučuji k obhajobě s tím, že rozhodnutí nechávám na komisi, známka dobře.

V Roztokách 9. 9. 2017

PhDr. Hana Havelková, PhD.